

MAAELUMINISTEERIUM

Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030 (PõKa)

I samba 3. koosolek

09.05.2018 Maaeluministeriumis

PõKa I samm

Avalike hüvede tagamine kogu Eesti elanikkonnale

- Toidu usaldusväärsus ja ohutus
- Terved loomad ja taimed
- Hoitud keskkond

Töörühmade kohtumised

Kolme samba töörühmad kohtuvad märtsist juunini 2018. a.

Arutatakse:

- hetkeolukorda (SWOT) *(toimus 14.03)* ;
- eesmärke ja võtmemõõdikuid *(toimus 11.04)* ;
- **riigi sekkumisloogikat** *(09.05)* ;
- tervikteksti.

Päevakava

9.30 – 10.00 Kogunemine ja tervituskohv

10.00 – 10.45 **Sissejuhatus ja sekkumisloogikate ettepaneku tutvustamine**

10.45 – 12.15 **Arutelu gruppides** (kõik meetmed paralleelselt)

12.15 – 13.00 Lõuna

13.00 – 14.40 **Arutelud gruppides jätkuvad** (kõik meetmed paralleelselt)

14.40 – 15.00 Kohvipaus

15.00 – 16.00 **Kokkuvõtted** – töölaudade juhid tutvustavad arutelude tulemusi, küsimused/kommentaariid

Sekkumisloogikate arutelu eesmärk

Otsime vastust järgmistele küsimustele:

1. Mil viisil peaks tänaseid sekkumisi (hetkeolukorda) täiendama või muutma, et püstitatud eesmäärke saavutada?
2. Kas erinevate sektorite / osapoolte huvid on tasakaalustatult esindatud?

MAAELUMINISTEERIUM

PõKa II samm: konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik põllumajandus, toiduainesektor ja maapiirkond

Katrin Rannik, Marie Allikmaa, Kai Kalmann

09.05.2018

PõKa struktuur

PÕLLUMAJANDUSE JA KALANDUSE VALDKONNA ARENGUKAVA AASTANI 2030

Meede 2.1 Kvaliteetsed sisendid põllumajanduses

Meetme ulatus:

- Põllumajandusmaa
- Vesi ja maaparandus
- Taimne paljundusmaterjal ja sordikaitse
- Tõuaretus ja geneetilised ressursid

Meede 2.1 hõlmab valdkondi, mis aitavad tagada tulemusi meetmes 2.2

M 2.1 Põllumajanduse kvaliteetsete sisendite valdkonna SWOT

Tugevused (S):

- Maa- ja veeressurss on piisav ja tolmeldamisfoon hea.
- Mullaandmebaasid on heal tasemel.
- Rohumaade suur osakaal võimaldab kariloomade kasvatamist.
- Veiste aretuspotentsiaal on kõrge.
- Põllumehed on uuendusmeelsed ning tehnoloogia kaasaegne.
- Tõu- ja sordiaretuses struktuur ja oskusteave olemas.

Nõrkused (W):

- Rendimaade suur osakaal ei soosi pikaajalist heapere-mehelikku ressursikasutust.
- Noored ei ole põllumajandusest huvitatud.
- Loomakasvatustlik haridus ei ole tasemel ega populaarne.
- Teadusuuringuid kasutatakse vähe.
- Maaparandussüsteemide seisukord on halb.
- Ohustatud tõugude säilitamise strateegia puudub.

Võimalused (O):

- E-lahendused võimaldavad paremat riigisisest koostööd.
- Digilahendusi saab eksportida (e-põlluraamat jms).
- Tootja ja teadlasevahelise koostöö parandamine.
- Kasutamata maad saab põllumajanduslikult kasutusse võtta.
- Tarbija ootustega kaasas käiv tõu- ja sordiaretus.
- Kohalikel sortidel ja tõugudel on suur potentsiaal nii Eestis kui piiri taga, eelised tuleb ära kasutada.

Ohud (T):

- Kliimamuutustega võivad kaasneda ekstreemsed ilmastikunähud.
- Looma- ja taimehaigused võivad sagedeneda.
- Väärtuslik põllumajandusmaa läheb kasutusest välja.
- Maa koondub välismaalaste või suuremate tootjate kätte.
- Tarbijate ootusi ei tunta ära või ei jõuta nendele kiirelt reageerida.

Meetme 2.1 Eesmärgid

- Põllumajandusmaa on viljakas ja võimaldab toota kvaliteetset põllumajandustoodangut
- Taimse paljundusmaterjali valik on mitmekesine, kvaliteetne ja tarbija nõudlust arvestav
- Tõuaretusega on tagatud Eesti oludesse sobivad tõud

Meede 2.2 Põllumajandussaaduste tootmine, väärindamine ja turustamine

Hõlmab MeM valitsemisala tegevusi, mis loovad eeldused:

- põllumajandus- ja toiduainesektori jätkusuutlikuks arenguks
- toidutarneahela toimimiseks
- turu- ja tootmisriskidega toimetulekuks
- põllumajandussaaduste väärindamiseks ja toidukaupade turustamiseks

M 2.2 Põllumajandussaaduste tootmise, väärindamise ja turustamise SWOT

Tugevused (S):

- Hea ja piisava kättesaadavusega tooraine.
- Kõrge kvaliteediga, mitmekesine ja ekspordipotentsiaaliga toodang.
- Segatootmine (tootmise mitmekesistamine, riskide hajutamine).
- Asjaajamise lihtsus.
- Tiptasemel tehnoloogiad ja seadmed.
- Toimiv T&A koostöö.
- Tarbijad hindavad Eesti tooteid kõrgelt.

Nõrkused (W):

- Ebaausad kauplemistavad, põllumajandustootjate ja toidutöötajate kaitsetus kaubanduse ees.
- Vähene koostöö ja ühistegevus nii tootmises kui ka töötlemises.
- Vähesed investeeringud T&A tegevustesse, tootearendusse.
- Liigne bürokraatia väiketootjatele (vähene paindlikkus).
- Põlvkondade vahetus, nii üldine kui ka kvalifitseeritud tööjõu puudus.

Võimalused (O):

- Maailma rahvastiku ja ostujõu kasv.
- Tarbimisharjumuste muutused ja uued innovaatilised tooted, toidutrendid.
- T&A ja digilahenduste parem kasutamine.
- Ressursside tõhusam kasutamine ja väärindamine (efektiivsus, ringmajandus).
- Ekspordi toetamine ja stabiilne maksupoliitika.
- Koostöö ja ühistegevus.

Ohud (T):

- Kaubandust pärssivad poliitilised suundumused rahvusvahelisel areenil (kaubandusembargod, kaubandussõjad).
- Loodus- ja inimtekkelised katastroofid (toodangu tarbimiskõlbmatuks muutumine)
- EL lagunemine (toetuste, siseturu kadumine).
- Odava importkaubaga koduturu üleujutamine.
- T&A tegevuste, tootearenduse ja investeeringute vähene rahastamine.

Meetme 2.2 Eesmärgid

- Eesti põllumajandus- ja toiduainesektori ettevõtted on konkurentsivõimelised nii sise- kui ka välisturul
- Toidutarneahel on tasakaalus
- Tarbijad eelistavad ja tarbivad eestimaist toitu

Meede 2.3 Maa- ja rannapiirkonna areng

Hõlmab MeM valitsemisala tegevusi, mis on suunatud:

- kestliku maa- ja rannaelu tagamisele,
- edendades maa- ja rannapiirkondade sotsiaalmajanduslikku olukorda ning
- tugevdades ja rakendades vastavate piirkondade ja kogukondade potentsiaali.

M 2.3 Maa- ja rannapiirkonna arengu SWOT

Tugevused (S):

- Toetav kogukond: kohalikul algatusel põhinev alt-üles lähenemisviis.
- Puhas looduskeskkond.
- Ettevõtlikud inimesed.
- Taristu olemasolu: internet, elekter, side, teedevõrk.
- Pärandkultuur ja mitmekesine turism: traditsioonid, kultuuriväärtused, loodus-, jahi- ja kalaturism.

Nõrkused (W):

- Atraktiivsete töökohtade ja kvalifitseeritud tööjõu vähesus.
- Noored ei tule ega jää maale: puudub maanoorte tugi- ja toetussüsteem.
- Puudulik vajadustele vastavate ja kvaliteetsete teenuste kättesaadavus.
- Õpitud abitus: toetussõltuvus, konkurentsi moonutused.
- Nõrk kohaliku elu ja vajaduste arvestamine seadusloomes, ülereguleerimine
- Piiratud ressurss ettevõtluse loomiseks ja arendamiseks.

Võimalused (O):

- Maaelu arengut soosivad regulatsioonid, erinevad meetmed ja rahastamise viisid.
- Teistes valdkondades maaeluga arvestamine.
- Mitmekesine looduskeskkond: piirkonna ressursside ja eripära oskuslikum kasutamine.
- Eestimaise väärtustamine: mõtteviisi muudatus, hoiakud, kuvandi loomine.
- Maaettevõtluse arendamine ja mitmekesistamine: maaturism, biomajandus, innovaatilised ja vajadusepõhised teenused jne.

Ohud (T):

- Inimressurss (vähenemine, ränne, vananemine, madal kvalifikatsioon, vähene kompetents ja linnastumine).
- Regulatsioonid ja poliitilised otsused ei arvesta maaeluga.
- Ettevõtete piiratud juurdepääs ressurssidele.
- Looduskeskkond: reostus, ebasoodsad ilmastikuolud, taudid, haigused, kahjurid.
- Ebaadekvaatne kuvand maaelust.

Meetme 2.3 Eesmärgid

- Maa- ja rannapiirkonna elanikkond on aktiivne ja elujõuline ning neile on tagatud vajadustele vastavate teenuste kvaliteetne kättesaadavus
- Maa- ja rannapiirkonna ettevõtlus on mitmekesine, kõrge tootlikkuse ja kasvava lisandväärtusega

MAAELUMINISTEERIUM

Aitäh!

MAAELUMINISTEERIUM

Horisontaalse tööühma haridus, teadus, teadmussiire ja innovatsioon tulemused

Maarja Malm

Teadus- ja arendusosakond

Maaeluministerium

Haridus, teadus, teadmussiire ja innovatsioon

- horisontaalne teema
- haridus, teadmussiire, teadus ja innovatsioon toetavad kõigi meetmete eesmärke
- töörühma esimene koosolek 24.04.2018
- neli teemakohast lauda

Haridus

- õpe ja selle piisavus
- inimressursi vastavus sektori vajadustele
- inimressurss nüüd ja tulevikus
(õppijad/õppejõud)

Teadus

- teadus- ja arendustegevuse rahastamine
- teadlaste järelkasv
- teadustulemused praktikasse

Teadmusiire

- koostöö
- nõustamine
- ühiskonna teadlikkus
- teabelevi korraldus

Innovatsioon

- hoiakud
- riiklik regulatiivne raamistik
- rahastamine
- innovaatorid ja (tugi)struktuur

Kokkuvõtteks

- koostöö
- kommunikatsioon
- mainekujundus

Paralleelselt PÕKA protsessiga

- teadusprioriteetide arutelud
- hariduse, teaduse, teadmussiirde ja innovatsiooni olukorra kaardistus

MAAELUMINISTEERIUM

Aitäh!

MAAELUMINISTEERIUM

Sissejuhatus sekkumisloogika aruteludeks

Martin Kukk

Taimetervise osakond

Maaeluministeerium

Sekkumisloogikate kolm tasandit

- I tasand – rahvusvahelised kohustused, k.a EL regulatsioon
- II tasand – Eesti sisesed piirangud, mis lähevad kaugemale rahvusvahelistest kohustustest vastavalt ühiskondlikele ootustele või Eesti piirkondlikele eripäradele
- III tasand – vabatahtlikud kohustused

Võimalikud sekkumisviisid:

- Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine
- Senise regulatsiooni parem rakendamine
- Regulatsiooni täiendamine, uute nõuete kehtestamine
- Avalikkuse teavitamine
- Sihtgruppide teavitamine
- Rahastamine - toetus
- Vabatahtlikud kokkulepped
- Muu sekkumine

Grupiarutelud toimuvad:

Põllumajanduskeskkond ja taimetervis – suur saal Lauajuhid: Martin Kukk, Madli Karjatse, Martti Mandel	Loomade tervis ja heaolu – sinine saal Lauajuht: Pille Tammemägi	Toiduohutus – väike saal Lauajuhid: Katrín Lõhmus, Ingrid Vesmes
Tanel Vahter	Vahur Tõnissoo	Sille Vahter
Angela Ploomi	Imbi Nurmoja	Maarja Malm
Aleksander Kilk	Eduard Koitmaa	Teele Jairus
Raimond Stastin	Ulrika Tuppits	Haidi Kanamäe
Ain Soome	Olev Kalda	Kairi Ringo
Kaidi Silm	Mati Roasto	Maris Uuetoa
Helena Lasner	Kairi Šljaiteris	Reili Kivilo
Eve Veromann	Hardi Tamm	Heli Reinet
Mae Alviste	Andres Valdmann	Olev Kalda
Sirli Pehme	Enno Piisang	Mati Roasto
Kadri Möller	Ülle Pau	Sirje Vaask
Maris Raudsepp	Svetlana Jankovenko	Helen Varres
Eleri Pulk	Merike Linnamägi	Ivi Jõudu
Marika Mänd	Mattias Turovski	Heneli Lamp
Maili Hirlak	Anita Jürson	Merike Toome
Küllli Kaare		Siret Surva
Roomet Sõrmus		Riina Piliste
Margus Friedenthal		Reelika Õigemeel
Merit Mikk		Elsa Peipman
Katrín Rannik		Piret Priisalu
Riina Koidumaa		

Kokkuvõtteks

- Aruteludest saadud sisend analüüsitakse ja formuleeritakse ühine sõnastus
- Töögrupi tulemused saadetakse osalejatele järgmise nädala jooksul

MAAELUMINISTEERIUM

Täname osalemast!